

Tore Storheil
Skei
8804 SANDNESSJØEN

Trondheim, 02.05.2017

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2015/6819

Saksbehandler:
Tomas Holmern

Endelig avgjørelse i klagesak; klage på tillatelse til utsetting av lutzgran og sibirlerk i Alstadhaug kommune

Miljødirektoratet har etter behandling av klagen kommet til at Fylkesmannen i Nordland sitt vedtak av 21.5.2015 oppheves for lutzgran, men stadfestes for den del som gjelder utplantning av sibirlerk. Klagen tas delvis til følge. Oppheving er begrunnet med at den omsøkte utplantingen medfører fare for uheldige følger for biologisk mangfold.

Miljødirektoratet viser til oversendelse fra Fylkesmannen i Nordland datert 15.7.2015 om klage på Fylkesmannens vedtak om tillatelse til utsetting/planting av lutzgran og sibirlerk i Alstadhaug kommune.

Sakens bakgrunn

Tore Storheil søkte 15.2.2015 om tillatelse til utsetting av 1000 sitkagran og 1000 sibirlerk til skogproduksjon på et kartfestet område på ca. 8 daa på eiendommen gnr./bnr. 3/1 i Alstadhaug kommune, Nordland. Søker opplyste at det på det aktuelle området tidligere hadde blitt plantet sitkagran. Søker ønsket å benytte lutzgran i stedet for sitkagran dersom det ikke ble gitt tillatelse til sitkagran. Fylkesmannen ga i vedtak 21.5.2015 tillatelse til planting av lutzgran og sibirlerk, men ikke sitkagran, med hjemmel i forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål. Tillatelsen inneholdt avbøtende vilkår. Naturvernforbundet, WWF-Norge og SABIMA påklaget Fylkesmannens vedtak 11.06.2015. Fylkesmannen i Nordland opprettholdt sitt vedtak. Saken ble oversendt Miljødirektoratet 15.7.15 for endelig klagebehandling.

Anførsler i klagen

Klagen er først og fremst begrunnet i at kunnskapsgrunnlaget om spredningsevnen til lutzgran og sibirlerk er mangelfullt, spesielt sett i sammenheng med forekomsten av den sjeldne og truede arten narreglye i nærheten av utplantingsområdet.

Fylkesmannens vurdering

Fylkesmannen opplyser at de er kjent med nyere opplysninger om spredningsevnen til de aktuelle treslagene, men forholder seg til Artsdatabankens vurdering av økologisk risiko for de omsøkte treslagene. I tillegg mener Fylkesmannen at det allerede er et stort frøpress i området og vilkår vil kunne redusere risikoen for spredningen. Dette er i hovedsak bakgrunnen for at Fylkesmannen har sagt nei til planting av sitkagran og tillatt planting av lutzgran og sibirlerk.

Det rettslige grunnlaget

Formålet med forskrift 25. mai 2012 nr. 460 om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål (forskriften) er å hindre at utsetting av utenlandske treslag medfører eller kan medføre uheldige følger for naturmangfoldet, jf. § 1. Utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål krever tillatelse etter § 5. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til utsetting, skal eventuelle uheldige følger for naturmangfoldet vektlegges, jf. § 7 første ledd. Prinsippene i naturmangfoldloven (nml.) § 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer i vurderingen, jf. nml. § 7. Andre viktige samfunnsinteresser skal også trekkes inn i vurderingen, jf. nml. § 14. Sentralt i vurderingen er også forvaltningsmålene i nml. §§ 4 og 5, som blant annet slår fast at mangfoldet av naturtyper, økosystemer og artene og deres genetiske mangfold skal ivaretas i sine naturlige utbredelsesområder.

Miljødirektoratets vurdering

Søker har opplyst to formål med ønsket utplantning av sitkagran/lutzgran; skogproduksjon og leplantning. Utplantning av leplanter er ikke omfattet av forskriftens formål, og ble først søknadspliktig fra 1.1.2016 etter forskrift om fremmede organismer. Miljødirektoratet legger, i likhet med Fylkesmannen, til grunn at tiltaket er søknadspliktig da søker har opplyst at formålet også er skogproduksjon. Om den omsøkte utsettingen kan medføre uheldige følger for naturmangfoldet, beror på en helhetsvurdering, hvor man blant annet ser hen til treslagets økologiske egenskaper og dets påvirkning på naturmangfoldet i det aktuelle området.

Lutzgran er en frøformerende hybrid, og har i Artsdatabankens risikovurdering fra 2012 blitt kategorisert til lav økologisk risiko. Lutzgran er skyggetålende, tilpasset kystklimaet og deler mange økologiske karakteristika med sin nære slektning sitkagran, men har større evne til å tåle kalde vintre. I tillegg kan lutzgran krysse seg tilbake med sitkagran. Artsdatabankens faktaark om lutzgran rapporterer at det er spredning fra plantete bestander i Nordland og Troms. Ny kunnskap om lutzgran (NINA-rapport 1231 - 2016) viser at den sprer seg utenfor plantefelt og etablerer seg i en rekke ulike naturtyper i Nordland. Selv om etableringssannsynligheten er størst på forstyrret mark, så er etablering også påtagelig i hei, skog og myr. I tillegg har Norsk Botanisk Forening undersøkt en rekke plantefelt med lutzgran i Nordland i 2015, hvor man har påvist betydelig spredning av lutzgran i ulike naturtyper (Anon 2015 og Østerkløft 2015; Saksnr 2015/1514). Sibirlerk (*Larix sibirica*) kommer fra Sentral-Russland og er vurdert til lav økologisk risiko. Iflg. Artsdatabanken er spredning under våre forhold vurdert til å være begrenset.

De aktuelle utplantingsarealet er en hogstflate der det tidligere stod sitkagran. Det er dermed ikke forventet, og heller ikke fremkommet opplysninger, som tilsier at selve utplantingsarealet er av betydning for det biologiske mangfold. Omkringingliggende arealer har imidlertid svært store naturkvaliteter. Ca. 400 m nordøst for kanten av plantefeltet ligger *Skeilia naturreservat* (396 daa), et sørvendt kalkrikt område vernet gjennom verneplan for edelløvskog. I tilknytning til naturreservatet er det i Naturbase registrert flere truede arter, bl.a. flere rødlistede fuglearter, alm (sårbar, VU) og villapal (villeple, sårbar, VU) og olivenlav (nær truet, NT). I umiddelbar nærhet (130-500 m) ligger flere verdifulle naturtyper (alle A verdi): Einangen og Skei Øst (beiteskog, NT) som bl.a. inneholder den trua lavarten narreglye (sårbar, VU) i Norsk rødliste for arter 2015. Innenfor en radius av to km finnes det også tre lokaliteter med gammel boreal lauvskog (alle tre med A-verdi, som ligger hhv. ca. 1, 1,1 og 1,9 km unna) og en beiteskog (ca. 1 km unna, verdi A).

Kunnskapen om lutzgran og hvilke naturverdier som kan bli berørt av en utplantning, vurderes som tilstrekkelig i denne saken, jf. nml § 8. På denne bakgrunn, er det Miljødirektoratets vurdering at det er grunn til å anta at utsettingen vil kunne medføre uheldige følger for det biologiske mangfold. Etter

Miljødirektoratets vurdering, kan ikke risikoen for uheldige følger for biologisk mangfold avhjelpes med vilkår, jf. naturmangfoldloven § 12. For sibirlerk er kunnskapen om spredning og etablering mangelfull og Fylkesmannen viser til at grunneier uansett kan bruke vanlig gran uten tillatelse. Når det treffes en beslutning uten at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet, jf. føre var-prinsippet i nml. § 9. Sett i lys av tilgjengelig kunnskap om artens spredningsrisiko og det at treslaget i mindre grad skygger ut annen vegetasjon der den vokser, synes imidlertid denne risikoen å være såpass lav, at den, etter Miljødirektoratets vurdering, kan avhjelpes med avbøtende tiltak, jf. nml. § 12.

Vektlegging av andre samfunnsinteresser

For vurderingen av om tillatelse til utplanting skal gis, skal de uheldige følgene som utplantingen kan innebære avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. nml. § 14. Søker oppgir i søknaden at formålet (i tillegg til skogproduksjon) er leplanting (lutzgran) og bruk av virket til gjerdepåler (sibirlerk). Miljødirektoratet har forståelse for at grunneier ønsker å utnytte arealene på sin eiendom gjennom bruk av utenlandske treslag, men det er vår vurdering at ulempene ved å tillate utplanting av lutzgran er større enn en eventuell nytteverdi for grunneier i denne saken. For sibirlerk tilsier kunnskapsgrunnlaget at spredning kan avbøtes med tiltak gjennom vilkår.

Konklusjon

Pga. naturkvalitetene som kan bli negativt påvirket av lutzgran, har Miljødirektoratet kommet til at søker ikke gis tillatelse til utsetting av lutzgran i omsøkte område, siden risikoen for uheldige følger for biologisk mangfold, ikke kan avhjelpes med vilkår. For sibirlerk vurderes risikoen for uheldige følger for biologisk mangfold ved utplanting av arten som såpass lav, at søker gis tillatelse til utplanting i omsøkte område med vilkår.

Vedtak

Klage på vedtak om tillatelse til utplanting tas delvis til følge. Fylkesmannens vedtak omgjøres for den del av tillatelsen som gjelder utplanting av lutzgran, men stadfestes for den del som gjelder utplanting av sibirlerk, jf. forvaltningsloven § 34 fjerde ledd. Det gis ikke tillatelse til utplanting av lutzgran på gnr./bnr. 3/1 i Alstahaug kommune, mens det gis tillatelse til utplanting av 4 dekar sibirlerk på samme eiendom. Miljødirektoratets vedtak er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Yngve Svarte
seksjonsleder

Bjarte Rambjør Heide
seksjonsleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Alstahaug kommune		8805	Sandnessjøen
Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Fylkesmannen i Buskerud	Postboks 1604	3007	Drammen
Fylkesmannen i Finnmark / Finnmárkku	Statens hus	9815	Vadsø
Fylkkamánni			
Fylkesmannen i Hedmark	Postboks 4034	2306	Hamar
Fylkesmannen i Hordaland	Postboks 7310	5020	Bergen
Fylkesmannen i Møre og Romsdal	Postboks 2520	6404	Molde
Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10	8002	Bodø
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag / Noerhte- Trööndelagen fylhkenålma	Postboks 2600	7734	Steinkjer
Fylkesmannen i Oppland	Postboks 987	2626	Lillehammer
Fylkesmannen i Oslo og Akershus	Postboks 8111 Dep	0032	OSLO
Fylkesmannen i Rogaland	Postboks 59 Sentrum	4001	Stavanger
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane	Njøsavegen 2	6863	Leikanger
Fylkesmannen i Sør-Trøndelag	Postboks 4710 Sluppen	7468	Trondheim
Fylkesmannen i Telemark	Postboks 2603	3702	SKIEN
Fylkesmannen i Troms / Romssa Fylkkamánni	Postboks 6105	9291	Tromsø
Fylkesmannen i Vestfold	Postboks 2076	3103	Tønsberg
Fylkesmannen i Østfold	Postboks 325	1502	Moss
Naturvernforbundet	Mariboes gate 8	0183	OSLO
Samarbeidsrådet for biologisk mangfold	Postboks 6784 St. Olavs plass	0130	OSLO
WWF Norge	Postboks 6784 St. Olavs Plass	0130	OSLO